

شناخت‌نامه مازندران / ۱۰۰

دفاع مقدس - ۲۳
شهدا

سردار شهید
شعبان فکوری

دکتر علی رستم‌نژاد

رسانش نوین، ۱۳۹۵

سرشناسه	رستم‌نژاد، علی، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	سردار شهید شعبان فکوری/ علی رستم‌نژاد؛ سرپرست مجموعه زین‌العابدین درگاهی.
مشخصات نشر	تهران: رسانش نوین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۸ ص: مصور.
فروست	شناخت نامه مازندران؛ ۱۰۰
	دفاع مقدس - شهدا؛ ۲۲.
شابک	978-600-8779-27-8
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاب حاضر با حمایت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان مازندران منتشر شده است.
موضوع	فکوری، شعبان، ۱۳۲۵ - ۱۳۶۵.
موضوع	شهیدان - ایران - مازندران - سرگشتنامه
موضوع	Martyrs -- Iran -- Mazandaran -- Biography
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- شهیدان - سرگشتنامه
موضوع	Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Martyrs -- Biography
شناسه افزوده	درگاهی، زین‌العابدین، ۱۳۲۸ -
شناسه افزوده	یاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان مازندران
رده بند کنگره	DSR۱۶۲۶ / ۵۸۵ / ۱۳۹۶
رده بند کتبی	۹۵۵ / ۰۸۳۳ - ۹۳
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۰۰۱۲۷

تهران، خیابان کریم خان زند، ابتدای میدان شری، شماره ۸، طبقه ۲، واحد ۹
تلفن: ۰۹۱۲۱۳۰۹۱۳۱ - ۸۸۹۳۲۶۵۵ | rasanesh.pub@gmail.com

سردار شهید شعبان فکوری

دکتر علی رستم‌نژاد

سرپرست مجموعه: دکتر زین‌العابدین درگاهی

ویراستار: دکتر زین‌العابدین درگاهی

طراحی یونیفرم جلد: زهره ایزدی‌راد

صفحه‌آرا: صبا معاش‌ثانی

لیتوگرافی: فیلم گرافیک

چاپخانه: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای
دفاع مقدس استان مازندران

این کتاب با حمایت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس استان
مازندران به زیور چاپ آراسته شد.

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار.....
۹	درآمد.....
۱۰	زایش و رویش.....
۱۱	در مسیر انقلاب.....
۱۷	از پیروزی انقلاب تا دفاع مقدس.....
۲۱	جهادگر عارف.....
۲۷	جانبازی‌ها.....
۲۸	پرواز روح.....
۳۲	اندیشه، نگرش و آرمان.....
۴۳	مروری بر نوشته‌ها.....
۴۶	اثری درباره شهید.....
۴۶	کتاب‌نامه.....
۴۷	سندها و تصویرها.....

پیش‌گفتار

مازندران سرزمین همیشه بهاران با داشتن قله‌های سر به فلک کشیده و دشت‌های سرسبز ساحل دریای نیلگون خزر، فرهنگ و تمدنی غنی و دیرینه را در خود نهفته دارد. خردورزان و پژوهشگران بی‌تردید نقش‌آفرینی نقش‌آفرینان مازندرانی را در بنا، تثبیت و گسترش هویت فکری و فرهنگی تمدن ایرانی-اسلامی نمی‌توانند نادیده بگیرند. مطالعه این نقش‌ها و نقش‌آفرینان برای بازشناسی، تقویت و بقای هویت اسلامی-ایرانی امروزیان می‌تواند راه‌گشا باشد. مجموعه «شناخت‌نامه مازندران» به این مطالعه و بازشناسی، با این معرفی می‌پردازد.

موضوع: تاریخ و تمدن، فرهنگ و ادب، هنر و معماری، مذهب و...

هدف: ارتقای سطح آگاهی‌ها، تقویت هویت دینی، فرهنگی و اجتماعی، اعتلای سطح اعتماد به نفس عمومی (مردم مازندران)؛ فراهم کردن زمینه‌های پژوهشی برای رشد و شکوفایی دانش‌گران جوان، به ویژه پژوهشگران مازندرانی.

مخاطبان: همه مردم به ویژه دانش‌آموزان و جوان تحصیل‌کرده.

مؤلفان: استادان صاحب‌نام دانشگاه‌ها، موسسات و مراکز علمی و پژوهشی، پژوهشگران جوان.

کمیت حجم: ارائه مطالب به صورت کتاب در اندازه پالتویی به حجم تقریبی ۴۸ صفحه یا بیش‌تر.

سطح مطالب: بیان متن با رعایت معیارهای علمی و پژوهشی، به زبانی ساده و روان؛ نوگرایی هدف‌غایی نیست، اما بیانی نو و شکلی مطلوب در نظر است.

محورها: در مراحل قبل ۷۲ جلد از مجموعه «شناخت‌نامه مازندران» با محورهای: زبان، فرهنگ و

۸ • شناخت‌نامهٔ مازندران

ادب، تاریخ، بناهای مذهبی، تاریخی، شهرنامه‌ها (شهرهای فراموش‌شده و امروزی)، ناموران و صنایع دستی منتشر شد. به فضل الهی در این مرحله ۱۵۰ جلد آماده انتشار است. از این مجموعه ۳۰ جلد در محور دفاع مقدس منتشر می‌شود که به معرفی ۳۰ تن از سرداران و امیران شهید می‌پردازد. همانند گذشته تلاش کرده‌ایم تا علاوه بر پرهیز از تخصصی‌بودن صرف، سلیقه‌های عموم مخاطبان نیز توجه شود. بی‌تردید در پایان کار (به شرط توفیق الهی)، مجموعه در هر محور به سه‌شماره جداگانه و تخصصی می‌تواند ارائه شود. بر فرض، می‌دانیم از کسانی که در شکل‌گیری این مجموعه مشارکت داشته‌اند قدردانی کنیم:

استادان و پژوهشگران، مشاوران و ارزیابان علمی، سردار عبدالله مانی، مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان و همکاران ایشان در مدیریت تحقیقات و اسناد و کتابخانه ملی، تاریخ جامع انقلاب اسلامی و دفاع مقدس استان مازندران؛ پژوهشکده ساری‌شناسی و مدیر محترم آن، دکتر حسین اسلامی؛ نشر رسانش نوین و مدیر محترم آن، جناب آقای محسن علی‌نژاد قمی؛ همکاران ما در مجموعهٔ شناخت‌نامهٔ مازندران و همهٔ کسانی که در سامان رساندن این مجموعه مؤثر بوده‌اند، صمیمانه سپاس‌گزاریم.

من الله التوفیق و علیه التکلان
سرپرست مجموعه شناخت‌نامه
زین العابدین درگاهی، ۱۳۹۵
Sh.mazandaran@yahoo.com

درآمد

جنگ تحمیلی پدیده تاریخی هشت‌ساله‌ای در سرنوشت ایران با تبعات ملی، منطقه‌ای و جهانی است. کارگزاران این واقعه تاریخی در مقام نظر، دو اندیشه توسعه‌طلبی نظام سلطه جهانی و اندیشه عدالت‌طلبی اسلامی بوده‌اند. اولی به قصد تهاجم، و دیگری و اشغال و دومی برای دفاع از حریم ملی و این «جنگ فراتر از آن‌چه در تلقی و تبیین صرف، سیاسی و نظامی و گذشته‌نگر به دیده می‌آید، معانی روز و مقابله باورها و اندیشه‌هاست» (کمری، ۱۳۹۴: ۷).

با این وصف به دست دادن شناخت درست و واقعی از جنگ کاری بسیار پیچیده برای بازشناخت دو لایه درهم‌تنیده جنگ: «سیاسی» و رویدادهای ریز و درشت و «نگرش و روایت» کنشگران و کارگزاران است. البته هر دو لایه، رابطه‌ای اندام‌وار در پیکره تاریخی پدیده مورد بررسی دارند. لایه دوم (ذهنیت رزمندگان) در بسیاری مواقع فراتر از اسناد و شواهد بازمانده و کلام راویان است و گاهی به مثابه ردپاهایی بر برف، به عنوان نشانه‌هایی برای شناخت، یاریگر پژوهشگر در بازنمایی مستند تاریخ جنگ می‌باشند. تلاش برای بازنمایی آن‌چه که به آن «تاریخ دفاع مقدس» نام می‌نهیم، مستلزم جمع‌آوری و تحلیل محتوایی و منطقی شواهد بازمانده از جنگ است. بی‌شک نقطه اتکای اصلی در این بازنمایی بهره‌گیری از روایت‌های شاهدان

عینی با کاربست منطق «تاریخ‌نگاری شفاهی» است. کارگزاران واقعی دفاع مقدس کسانی بودند که به اندیشهٔ جهاد ایمان واقعی داشتند. کسانی که هم‌تایان آن‌ها، سربازان گمنام نبردها در طول تاریخ فرصت نیافتند تا پندار و کردارشان را از زبان خود، در ویتترین تاریخ به نمایش گذارند. امروزه به مدد فن‌آوری‌های نوین، رخداد بزرگ نزدیک و دم‌دست را با شواهد زنده متعددی که در پیرامون همهٔ بوانب آن وجود دارد، می‌توان برای امروز و آینده عینی‌ترین وجه بازنمایی کرد.

این نوشته به تبیین زندگانی معلم و سردار شهید شعبان فکوری، بر اساس اسناد و روایت‌های موجود می‌پردازد. پس درک اندیشه‌ها و تأملات شهید از دست‌نوشته‌ها، متن سخنرانی‌ها و مصاحبه‌ها استفاده شده است.

زایش و رویش

«وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ إِنَّهُ يَأْتِيكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ» (حج ۷۸). و در راه خدا چنان که حق جهاد [در راه] اوست، بجها کنید، اوست که شما را [برای خود] برگزیده و در دین بر شما سختی قرار نداده است).

شعبان فکوری سال ۱۳۲۵ در خانواده‌ای مذهبی و مانوس با قرآن در جوان محلهٔ جویبار متولد شد. خانواده‌ای از طبقهٔ متوسط اجتماع که با تلاش اعضای خانواده در کار کشاورزی، دام‌پروری و اندکی تجارت، موقعیت مناسبی حتی برای دست‌گیری از نیازمندان داشتند. وی فرزند اول محمدابراهیم بود؛ پس از او پنج برادر و هشت